

ВОГОНЬ ОРЛІНОЇ РАДИ

470 — 1986
ХОВТЕНЬ
ГРУДАЕНЬ

Вогонь Орлиної Ради

1

Д О Р О Г І Б Р А Т Ч И К И Й С Е С Т Р И Ч К И !

Узявши в руки це число Вашого журналу, Ви помітите, що воно тонше за попередні, а розгорнувши його – побачите, що воно менше об'ємом. Це спричинене звичайною економічною konieczністю – приходи за журнал не вистають на конечні видатки на друк і розсилку.

Ми зверталися за допомогою до пластових проводів. На жаль, наші заклики залишилися без ніякого конкретного відгуку, за винятком кількох станиць, які внесли передплати на 1987 рік.

Тепер апелюємо до Вас: наших читачів. Поможіть нам створити фінансову базу для В.О.Р.! Це не значить, що ми вимагаємо від Вас фінансових пожертв. Але тепер, коли починається діловий рік у більшості пластових станиць, Ви можете допомогти:

- пригадуючи Станичним Старшинам, щоби вони розчислилися за побрані випуски В.О.Р.
- прохавчи, щоб цей журнал одержували всі новацькі виховники/-ці у Вашій місцевості.
- сугеруючи, щоби вносити передплати наперед на цілий 1987 рік для всіх братчиків і сестричок.
- пропонуючи Вашим Станичним Старшинам, чи управам Гуртків Пластпри-
яту, щоб вони уфундували одне, або й більше, число В.О. Р.
/кошт одного числа: 500 дол./

Два приклади до наслідування:

- 1/ Сіра Орлиця Стаха уфундувала попереднє число В. О. Р. /ч. 69/. Вона теж придбала чотирьох нових передплатників для журналу. Нам дуже треба збільшити число передплатників, а тому закликаємо всіх іти слідами С.О. Стахи.
- 2/ Станиці: Балтимор і Чикаго внесли передплату за В.О.Р. по кінець 1987 року. А де решта станиць?

Ждемо Вашої реакції!

Широ вітаю Вас:

С К О Б !

Сіра Орлиця Стаха

МУДРІСТЬ

СІРИХ ОРЛІВ

Сірий Орел Орест.

Г Р А.

Гра - це основний засіб виховання в Уладі Пластових Новаків. Дитина новацького віку перебуває в стадії психофізичного розвитку, що її називаємо "віком гри". Дитина залюбки грається - сама, чи з іншими дітьми. Цей її гін до забави, до гор, використовуємо в новацькій роботі, щоб осягнути наші виховні цілі.

Як же ж відбувається процес виховання при допомозі гор? Щоб могли дати задовільну відповідь на це питання, мусимо спершу усвідомити собі, що саме хочемо осягнути нашою виховною програмою? Яка її ціль? Знаємо, що, в загальному, Пласт поставив собі як мету виховати добрих громадян. А що ж таке - "добрий громадянин"? Чи не той, хто повинується всім обов'язучим законам і добре вив'язується з усіх своїх обов'язків?

Погляньмо тепер на одну з простіших гор, на пр. "Квач давай руку". Тут теж обов'язують певні закони, які називаємо правилами гри. Одне правило говорить, що учасникам не вільно вибігати поза межі визначеної площі. Коли новак вибіжить поза межі площі, буде покараний: перший раз пересторогою, вдруге - виключений з гри. В цей спосіб дитина вчиться засади, що зламання обов'язучих законів потягає за собою кару. Але ніхто не хоче бути караний, навпаки - кожний хоче бути добрим членом гурту, хоче щоби другі його любили, з ним приятельвали. А люблять і приятелюють в першу чергу з тими, хто вміє гарно бавитися, тобто хто додержується всіх правил гри. Тому завжди треба додержуватись обов'язучих правил-законів.

У цій грі учасники мають теж і певні обов'язки. Одним із них буде на пр. подати руку товаришеві, за яким женеться квач, щоб урятувати його від квача. Дитина скоро навчиться, що це її обов'язок і старатиметься добре з нього вив'язатись.

Подібно є і з іншими грами. І так, непомітно, дитина вчиться повинуватися всім законам і добре вив'язуватися зі своїх обов'язків. А це кладе тривкі основи для майбутніх юнацьких виховних засобів і для виховання доброго громадянина.

Гор є безліч. Два головні типи гор, це: рухові й чуттєві. Рухові гри, це такі, що вимагають від учасників виконання різних рухів тіла. Основні рухи людини, це: хід, біг, скок, мет і повзання. Рухові гри, отже, вимагають виконання одного, або більше родів рухів.

Чуттєві гри /деколи називають їх "новацькими" грами/, мають на меті виробити у дітей чуття, отже передусім п'ять підставових зміслів: зір, слух, нюх, смак і дотик, а далі такі прикмети, як: второпність і комбінація, обсервація, пам'ять, роздвоєна увага тощо. Ото ж чуттєві гри поділяються на різні роди відповідно до прикмет, які вони мають виробити.

Рухово-чуттєві гри - це гри складніші, в яких виконання певних рухів сполучене з вправами для вироблення чуттів. Маємо теж гри розвагові /товариські/, яких метою є не лише сама розвага, але й вироблення товариської оглади й уміння правильно поводити себе в різних ситуаціях. Теренові гри - це складніші, в більшості довготривалі ігри серед природи сполучені з багатством емоційних переживань для дітвори.

У підборі гор для дітей слід починати від простих гор і тільки згодом переходити до складніших. На пр. зачинаємо від зовсім простих /"Квачі", "Які переміни на столі?"/, потім переходимо до дещо складніших /"Кім", "Перехід кордону"/, а як уже новаки навчилися добре бавитися, можемо почати переводити складні гри /"Тихше їдеш, далі будеш", "Чорнокнижник у Чорногорі"/. У плануванні занять треба теж тямити, щоб чергувати різні роди гор. Якщо на пр. наша остання гра була рухова, то наступна повинна бути чуттєва; якщо минулого тижня на сходинах ми мали гру на слух, то цим разом переведемо гру на бистроту. Виховник, що вперто переводить лише один рід гор /тільки рухові, або тільки зорові/ - швидко згубить дітей.

Як же ж переводити гру? Передусім треба її прочитати і добре зрозуміти. Якщо важко зрозуміти за першим разом, - прочитати кілька разів, уявляючи собі весь перебіг. Придбати весь потрібний виряд. У загальному, переведення гри під час заняття з новацтвом складатиметься з таких точок:

1. Сказати як гра називається.
2. Пояснити її перебіг.
3. Повторити правила гри.
4. Спитати, чи всі зрозуміли?
5. Пояснити вдруге всі незрозумілі точки.
6. Визначити площу гри /новаки помагають в цьому/.
7. Визначити з учасників провідника гри, або того, що її починає /якщо потрібно/ і евент. інших, що матимуть спеціальні завдання в грі /на пр. ката і мишей у грі "Кіт і Миші"/. Це можна перевести за допомогою тзв. "лічилки", яких є багато знаних, на пр.: "Котилася торба
З високого горба,
Раз, два, три -
Будеш ти".

На кого випаде слово "ти" - той починає гру. Можна теж запитати якогось новака назвати якесь число. Тоді числиться новаків по черзі й на кого впаде назване число, той починає гру. Можна теж прямо визначити провідника гри.

8. Перевести гру "на пробу" - щоб всі побачили, на чому вона полягає.
9. Перевести гру "на правду" /можна більше, як один раз/.
10. Перервати гру тоді, коли вона стала для новаків найцікавішою. Це zapewнить успішність тої самої гри в майбутньому.

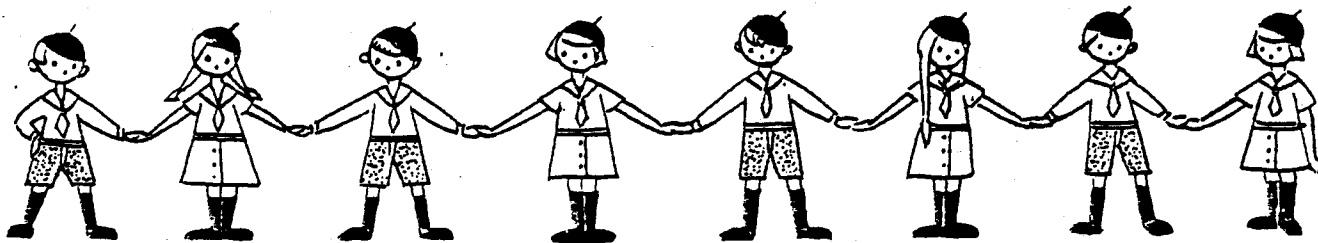
Важливим є, щоб виховник негайно реагував на всі порушення правил гри. Перше порушення правила потягає за собою звернення уваги. Другий раз новак одержує пересторогу - загрозу виключення з гри, а якщо він і далі не додержується правил, - виховник виключить його з гри.

На курсах для новацьких виховників часто чуємо запит: "Чи виховник грається з дітьми?" - Якщо гра вимагає суддівства /як це мається в більшості теренових гор/, - тоді виховник сповняє роль судді. Є такі гри, що вимагають паристого або непаристого числа учасників - тоді виховник може брати участь або й ні - відповідно до потреби. Але в усіх інших грах виховник повинен бавитися разом з дітьми. Своєю участю дає він добрий примір і в той спосіб вчить новачат "чесної гри".-

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ: На тему "Гра" передбачено в програмі Ради Орлиного Вогню 4 години. Перше заняття на цю тему триває 1 годину. На ньому подаємо учасникам вміщений тут матеріал у формі гутірки. Якщо є злишній час, то його використовуємо на вивчення різних гор. Рекомендуємо послуговуватися збірниками: "Збірник гор для дітей новацького віку" - Бібліотека В. О. Р. ч. 4 і "Гри з Вогню Орлиної Ради" - Бібліотека В. О. Р. ч. 16. Всі наступні заняття з теми "Гра" можна переводити по пів години, або по годині, аж до вичерпання призначеного часу. Їхній зміст такий: Друга година - вивчення різних гор.

Третя година.- учасники поділені на рої. Кожний рій відбуває заняття окремо. Кожний учасник переводить одну довільну гру з рештою свого роя "на пробу". По кожній грі критичне обговорення /коротко - кілька хвилин/, звертаючи увагу не лише на недомогання, але й на позитивні сторінки.

Четверта година - заняття роями, як і на третій годині. Кожний учасник переводить гру "на правду". Інструктор точує переведення гри. Можливих максимум 4 точки.

ЩО РОЗКАЖЕМО

НОВАЦТВУ?

Ніна Наркович

ЗОРЯНИЙ ПАМ'ЯТНИК

Старогрецький міт-переказ

Було це дуже-дуже давно. У грецькому приморському місті Коринті жив маленький хлопчик на ім'я Аріон.

Аріонів батько Уліс був бідним рибалкою. Він мав велику родину, і його заробітку вистачало часом ледве на шматок черствого хліба. Але і в цьому бідному житті хлопчина Аріон мав свої радощі і втіхи: любив збирати на березі моря камінці та мушлі, що їх вода під час припливів викидала на берег, з піску будував хатки, палаци і дороги, а з водоростей насаджував чудові садки. Часом морські хвилі нищили та змивали геть його

будівлі, але малий Аріон не журився, знову будував свої вимріяні палаци і в той час завжди співав дзвінким голоском усякі пісеньки. Слова пісенок і мелодії самі зароджувалися в його душі — ніхто їх хлопчика не вчив.

Батьки безперестанку працювали, і їм залишалося мало часу, щоб розважати й навчати діток. Згадував хлопчик тільки ті пісеньки, що їх наспівувала мати, заколисуючи його молодших братиків і сестричок.

В околиці всі знали, що Улісів синок гарно співає.

— Дивись, який у хлопця гарний голос, як у пташки! — дивувались люди. — Це, мабуть, сам бог сонця Геліос обдарував його таким чудовим голосом, що навіть дельфіни слухають!

І справді, коли перед заходом сонця хлопець сідав біля моря на скелі й починав свою улюблену пісню про сонечко, дельфіни підпливали до самого берега, виставляли голови з води і слухали. Як звуки чудової флейти, нісся Аріонів чарівний спів:

Вже сонечко у море
Лягає спочивати,

Приплинь, приплинь, дельфіне,
Час пісеньку співати...

Один дельфін, зачарований піснею, підпливав майже до самих босих ніжок Аріона, що їх він занурював у прозорі зеленуваті хвилі.

Одного разу, коли хлопчик отак співав, почув він над собою голос:

— Гарно співаєш та й голос добрий у тебе. А чий ти, синку?

Аріон підняв голову і побачив постать старого чоловіка в білій, золотом тканий одежі.

- Це, мабуть, Апелес, королівський музикант!" майнула думка в його голові.

І справді, в його руках була ліра - така сама ліра, про яку стільки мріяв Аріон.

- Слухай, хлопче! - продовжував старий музикант. - Я буду грати, а ти добирай слова пісні до моєї музики. Незабаром буде велике свято в королівському палаці. Як добре заспіваєш то дістанеш гроші, а як уподобає тебе король, то зостанешся в палаці й будеш королівським співаком. Хочеш?

Аріонові очі заблищали від радості.

- О, пане, буду вам співати, скільки схочете, але... я волів би мати не гроші, а ліру - таку, як у вас. Ох, якби боги подарували мені це щастя!

Музикант уважно прислухався до слів хлопця й дивився в його великі очі, що сяяли від захоплення, як зірки.

- Добре, синку! Як будеш добре вчитися співу та гри на лірі, то дістанеш її від мене. А тепер співай, складай пісню-хвалу ранішній зірці!

Старий загравав. Ліра в його руках бриніла чудовими акордами - то радісними, то врочистими...

Хлопчик почав пісню. Звідкіля бралися в нього слова пісні, сам не знав...

Зірко ранішня, світи,
Добрим людям з висоти,
Втіху й поміч їм подай,
Звесели наш рідний край.

А мене візьми з землі
Й на промінному крилі
Ген, між зорі занеси
В царство сяйва і краси.

Завмер останній звук пісні. Старий музикант скінчив свою гру.

- Добре, хлопче! Ходімо до твого батька! Якщо він дозволить, заберу тебе до палацу. Боги обдарували тебе щедро. Тільки будь добрим і в щасті не забувай людей! - промовив Апелес.

З того часу Аріонове життя зовсім змінилося. Батько охоче відпустив сина до королівського палацу. Він радів, що старий Апелес навчить його сина гарно співати та грати на лірі. Він знав, що це принесе синові славу і щастя.

Минули роки. Аріон виріс на славного співака. Своєю музикою і співом чарував усіх. З усіх поетів і музик, що жили в палаці, король Періандер найбільше любив Аріона. А Аріон у своєму щасті залишався до всіх ласкавий і добрий, не забував ні рідної сім'ї, ні бідних батькових сусідів-рибалок, ні навіть своїх морських друзів - дельфінів.

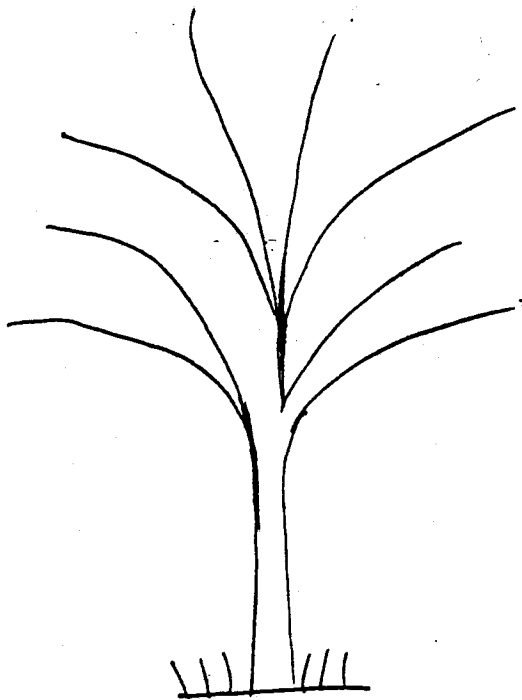
Одного разу повертався Аріон кораблем до рідного Коринту з великого музичного свята, де дістав багату нагороду. Негідні мореплавці напали на Аріона, щоб забрати цю нагороду собі. Рятуючи життя, Аріон вискочив із своєю лірою з корабля просто в море: він вірив, що боги дадуть йому змогу врятуватися. Аріонові друзі дельфіни плили в той час біля корабля. Вони врятували Аріона й донесли його до берегів рідної Греції.

Дожив Аріон до глибокої старості і ввесь час утишав людей своєю грою та співом. Завжди вставав із сходом сонця, ішов на берег моря і співав свою улюблену ще з дитинства пісню-хвалу ранішній зірці.

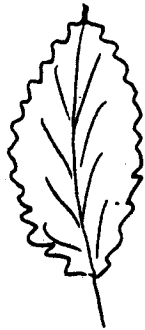
МАЙСТРУЄМО

РОБІТКИ 3 ОСІННІХ ЛИСТКІВ

НАРИСУВАТИ
НА ПАПЕРІ ДЕРЕВО

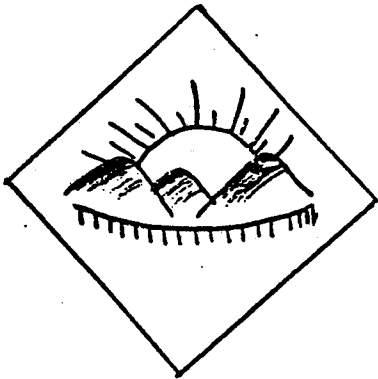
ЛИСТОК
ГРАБА

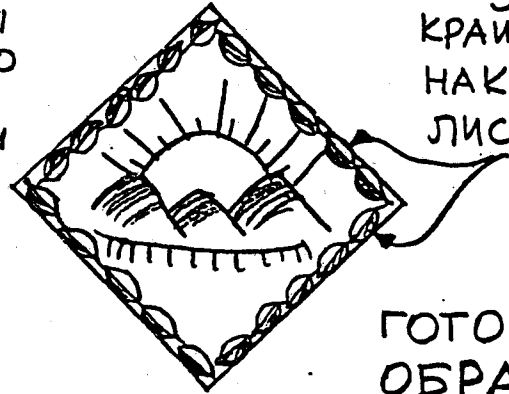
ПРИКЛЕЇТИ
ЛИСТКИ, ЩОБ
ДОТОРКАЛИСЬ
ГАЛУЗОК

ГОТОВЕ
ДЕРЕВО

РОБІТКИ ІЗ ОСІННІХ ЛИСТКІВ (ДЛЯ ПРИКРАСИ, ДАРУНК

НА КВАДРАТІ
ПАПЕРУ АБО
КАРТОНУ
НАРИСУВАТИ
ДРВІЛЬНИЙ
РИСУНОК

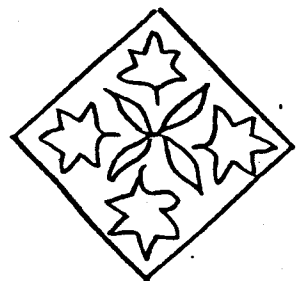
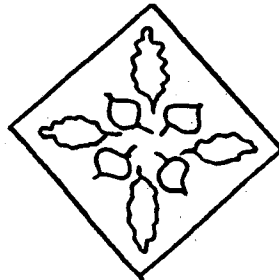
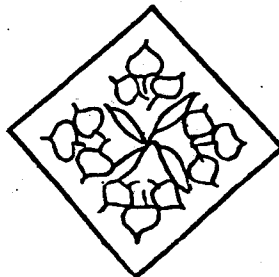
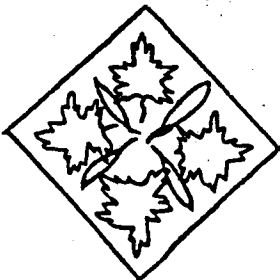
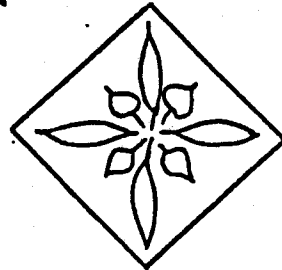
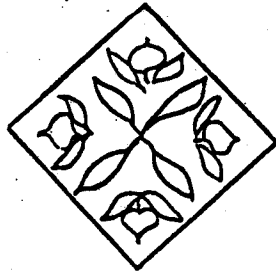
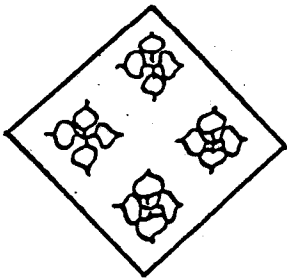
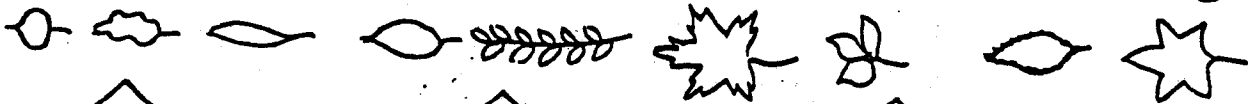
КРАЙЧИКОМ
НАКЛЕЇТИ
ЛИСТКИ

ГОТОВИЙ
ОБРАЗ

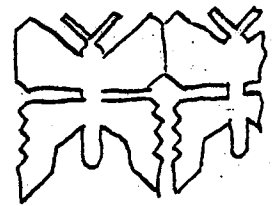
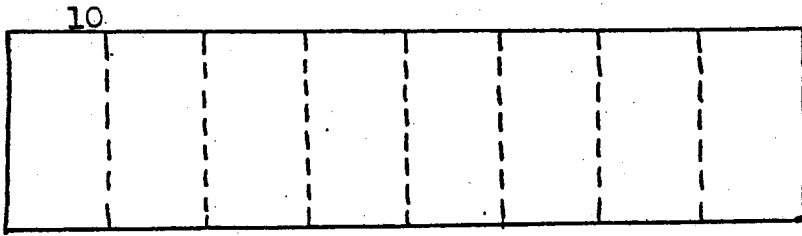
РІЗНІ
ФОРМИ
ЛИСТКІВ

ВЗОРИ ІЗ ОСІННІХ ЛИСТКІВ

НА КВАДРАТІ ПАПЕРУ АБО КАРТОНУ НАКЛЕЇТИ ЛИСТКИ

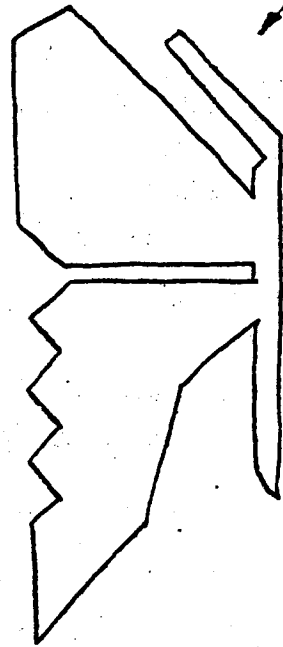
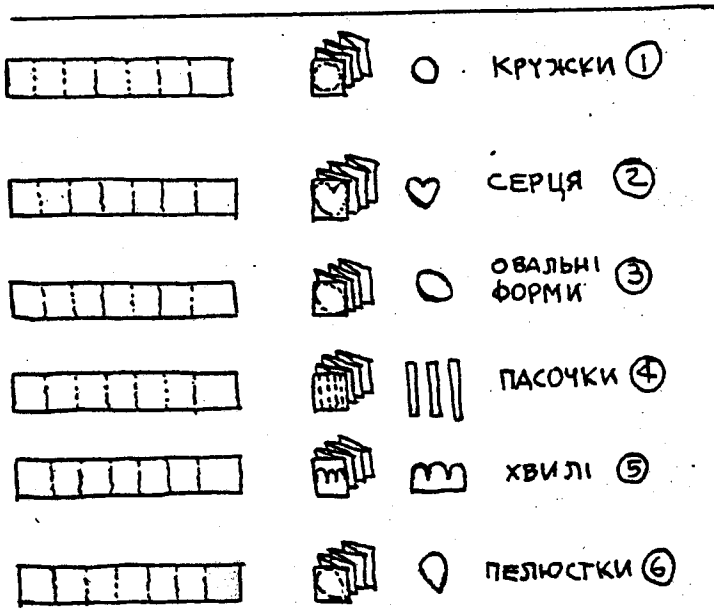
Метелики

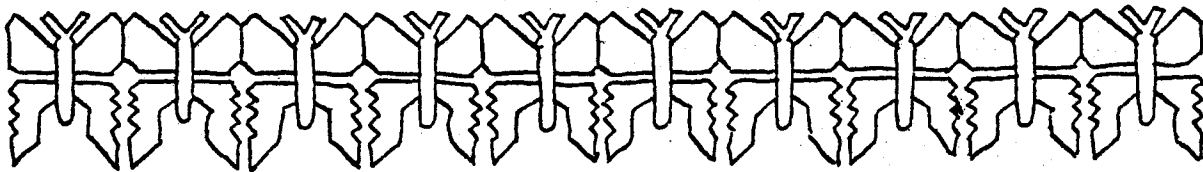
ПАСОЧОК ПАПЕРУ
ЗІГНУТИ ПО ПЕРЕРВАНИХ ЛІНІЯХ

ВІДРИСУВАТИ
ПОЛОВИНУ
МЕТЕЛИКА
ЯК ВНИЗУ

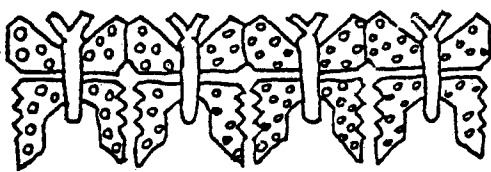
ВИГЯТІ ТА
РОЗЛОЖЕНІ
МЕТЕЛИКИ

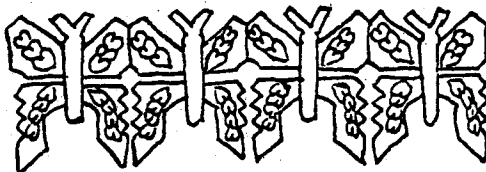
ВЕЛИЧИНА
ДОБРА ДЛЯ
ВІДРИСУВАННЯ
І ВИГІНАННЯ

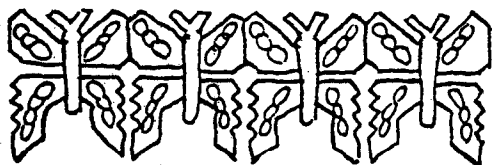
РЯД
ВИГЯТИХ
МЕТЕЛИКІВ

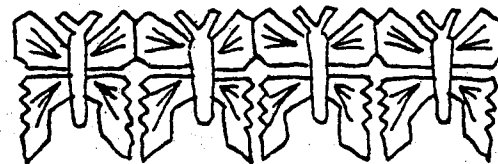
КРУЖКИ ①
НАКЛЕЄНІ
НА
КРИЛЬЦЯХ

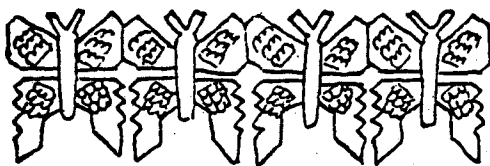
СЕРЦЯ ②
НАКЛЕЄНІ
НА
КРИЛЬЦЯХ

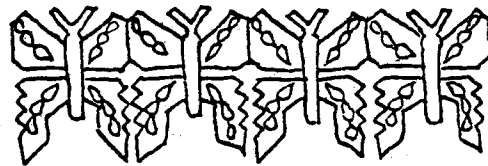
ОВАЛЬНІ
ФОРМИ ③
НАКЛЕЄНІ
НА
КРИЛЬЦЯХ

ПАСОЧКИ ④
НАКЛЕЄНІ
НА
КРИЛЬЦЯХ

ХМАРИНКИ
⑤
НАКЛЕЄНІ
НА
КРИЛЬЦЯХ

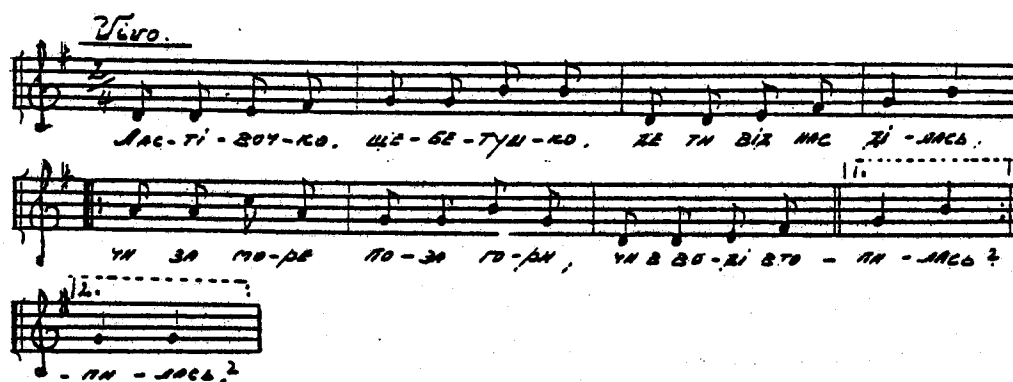

ПЕЛЮСТКИ ⑥
НАКЛЕЄНІ
НА
КРИЛЬЦЯХ

ДІТИ СПІВАЮТЬ

ЛАСТІВОЧКА.

Vivo.

Лас-ті-во-ч-ко, ще-бе-ту-ю-ко, де ти від нас пі-лась,
 чи за мо-ре по-за го-ри, чи в во-ді вто-пи-лась?
 - пи-лась?

Ластівочко, небетужко,
 Де ти від нас пілась,
 Чи за море, поза гори,
 Чи в воді втопилась.

Полетіла я за море,
 Де сонце ясніше
 Де звесь час миленьке літо,
 В гай веселіше.

Ой, чи вернеш, чи не вернеш,
 Люба ластівочко,
 У своє селіще родинне,
 У своє гніздечко.

Ой, поверну я, поверну,
 Як сонце загіє,
 Як заграють бджілки, мушки,
 Гай зазеленіє.

ЛИСТОПАД.

/ СЛОВА: ІВАННА САВЦЬКА. /

Повільно.

муз: О. ТАРНАВСЬКА.

Там, в мо-їм кра-ю да-ле-кім, Ві-де-ті-ти-ти-ти

Вже ле-ле-ки, Лиш ви-со-ко ген у млі

Ще кур-ли-чуть жу-рав-лі, ще кур-ли-чуть жу-рав-лі.

Там, в моїм краю далекім
Відлетіли вже лелеки,
Лиш високо ген у млі
Ще курличуть журавлі.

Там у сумерку безкраїм
Свічечка горить - палає....
Хтось шепоче молитви
За живих і за мертвих.

Хтось збілілими устами
Просить-кличе: "Будьте з нами,
Станьте разом в дружній ряд,
Вас взиває Листопад!"

СИПЛЕ СНІГ...

Andante.

Сип - ле, сип - ле, сип - ле сніг, сип - ле, сип - ле, сип - ле сніг,
 мов ме - те - ли - ки сріб - яс - ті сні - жин - ки бі -
 лень - кі чисті ти - хо сте - лять - ся до ніг —
 сип - ле, сип - ле, сип - ле сніг!

Сипле, сипле, сипле сніг,
 Сипле, сипле, сипле сніг,
 Мов метелики сріблисті,
 Сніжинки біленькі, чисті,
 Тихо стеляться до ніг,
 Сипле, сипле, сипле сніг.

Сипле, сипле, сипле сніг, /2р./
 Тихо, легко і споквола
 Покриває все довкола,—
 Ні стежок, ані доріг.
 Сипле, сипле, сипле сніг.

Сипле, сипле, сипле сніг, /2р./
 Вже присипав доли, гори,
 Вже весь світ, мов біле море,
 Біле море без доріг.
 Сипле, сипле, сипле сніг.

Зробиш Зуток

ЛІСНИЧИЙ І ЗЛОДІЙ. Участь: Гніздо - Табір.
Виряд: Шапка.

Новаки стають кругом, посередині на землі лежить шапка. Поза кругом стоїть один новак, що його завданням є винести шапку назовні круга так, щоб його не зловили. Шапки стереже лісничий, визначений з-поміж новаків так, щоб злодій не знав. Злодій може бігти до круга в будь-якому місці та схопити шапку, але мусить вибігти в тому самому місці. Лісничий чекає, заки злодій вхопить шапку і тоді вибирає найкращий момент, щоб його зловити, однак може це зробити лише, коли злодій тримає шапку вже в руках. Коли це йому вдасться, злодій залишається в крузі, лісничий стає злодієм, а нового лісничого визначають так, що всі новаки в крузі міняють свої місця. Навіть коли лісничий не зловив злодія, треба визначити нового лісничого, бо ціла суть гри полягає в тому, що злодій не знає, хто його ловитиме.

МИСЛИВИЙ І ПСИ. Участь: Гніздо.
Виряд: Хустки.

Дві "хати" є зазначені по двох боках великої площі. Зайці є в одній з них. Мисливий і два або три пси мають хустки на головах. Зайці біжать крізь площу до другої хати на протилежному боці. Мисливий і пси ловлять їх. Якщо пес зловить зайця, мусить держати його, доки мисливий не заб'є його діткнувшись три рази. Останній живий заяць стає мисливим, а 2 - 3 передостанні псами. Зайці стараться бігти через площу так часто, як лише можливо.

ОБСЕРВАЦІЯ. Участь: Гніздо.
Виряд: Крейда, різні дрібні предмети.

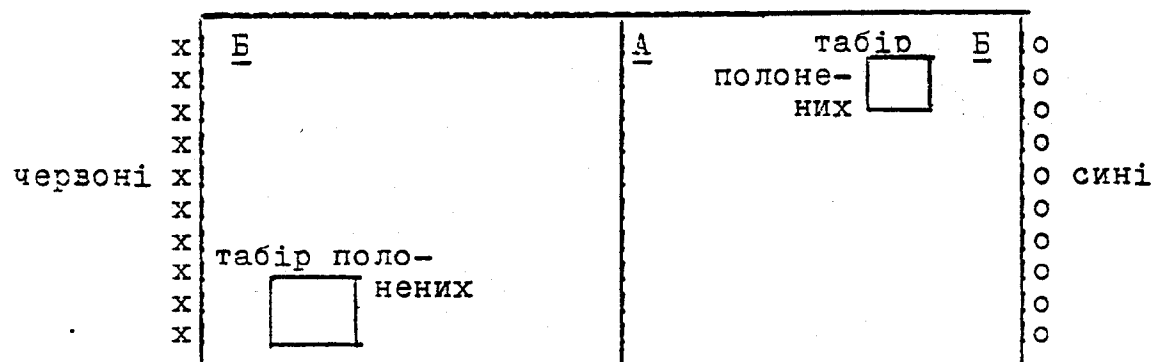
Рої стоять рядами. Около 10 кроків перед кожним Роєм зазначені два кола. В першому з кожної пари кіл знаходяться різні дрібні предмети, як пляшка, книжка, свиставка. На знак розві біжать, беруть предмети з першого кола й укладають їх, у точних самих місцях у другому колі. Слідуючий новак біжить і переносить предмети назад до першого кола. Гра продовжується. Числити за вірну уставку й швидкість.

ВАРТОВИЙ

Участь: Гніздо.

Площа й гравці розміщені, як на рисунку. Провідник червоних назначає одного зі своєї групи в а р т о в и м. Провідник синіх назначає одного зі своєї групи р о з в і д у в а ч е м, другого - в а р т о в и м. Синій розвідувач іде вперед і, з хвилиною, коли він перейде лінію А, є на ворожому терені й може бути вбитим. Він підходить все ближче й ближче, провокуючи червоного сторожа побігти за ним, хоч він не знає, хто є вартовим. Коли вартовий уважає, що може зловити синього розвідувача - вибігає, а розвідувач утікає в сторону лінії Б у своєму таборі і є в небезпеці, доки не переступить цієї лінії. Коли червоний сторож, доганяючи синього розвідувача, перейде лінію А, сам є в небезпеці. Якщо він зловить розвідувача, заки той переступить лінію Б, заводить його до табору полонених, звідки той не сміє тікати. Як розвідувач утече поза лінію Б, в ту ж хвилину синій сторож може старатися зловити червоного вартового, який у свою чергу, побачивши безпотрібність дальшої погоні, повинен завернути й тікати до своїх. Якщо синій сторож зловить червоного, забирає його до полону. Якщо ні, самий є в небезпеці, якщо червоний утік додів.

Гра повинна проходити як найскоріше. Провідник кожної групи назначає вартових так часто, як уважає за потрібне, вказуючи, кого назначає. Виграє група, яка полонила більше противників.

ВЕРХОМ

Участь: Рій - Гніздо.

Всі стають у круг двійками. Праві є кіньми, ліві їздцями. Їздці сідають коням на плечі і їдуть вкруг. Обійшовши, або оббігши три рази довкруги, стають коні їздцями, а їздці кіньми.

ДЕРКАЧ

Участь: Рій - Гніздо.

Виряд: Паль, два шнури по 3 м. довжини, дві хустки, калатало.

На цілком рівному майдані забивають у землю паль, на який насилують два шнури, але так, щоб сілька могла обертатися довкола пая. Двох гравців із зав'язаними очима беруть за кінці шнурів. Один тікає, другий ловить. Утікач час-до-часу дає знати кала-

талом, як далеко знаходиться. Якщо другий зловить його, приходить черга на наступну пару грачів.

ЗАЯЦЬ У КАПУСТІ. Участь: Рій - Гніздо.

У середині круга утвореного грачами, що держаться попід лікті, присів заяць. Новаки питаються: "Зайче, зайче, хочеш листя об'їдати?" На відповідь: "Я лиш хочу оглядати!" - грозять: "Тепер вже тобі кінець, вже кінець!" Заяць відповідає: "Я утечу навпростець!" і старається підступом, або силою видістатись за пліт. Грачі що стоять у крузі стараються, щоб йому в тому перешкодити. Якщо зайцеві вдасться видістатись із круга, він стає в круг. Зайцем є по черзі кожний з грачів, що творять круг. Якщо заяць не потрафить видістатися, вибирає свого наслідника, а сам вступає в круг.

ЗМАГАННЯ З КНИЖКОЮ НА ГОЛОВІ. Участь: Гніздо.
Виряд: Книжка для кожного Рою.

Рої змагаються між собою. Кожний рій стає у ряд. Уважати, щоб було однакове число новаків в усіх Роях. На знак перший новак із кожного Рою біжить З КНИЖКОЮ НА ГОЛОВІ до мети, вертається, дає книжку другому, той біжить ітд. Виграє Рій, котрий перший скінчить. Якщо книжка впаде, новак мусить підняти її й поставити собі на голову, заки може бігти далі.

КОЗАК І ТАТАРИН. Участь: Гніздо.
Виряд: Невеликий предмет.

Посередині кімнати лежить якийсь предмет. Під двома протилежними стінами два Рої - козаки й татари. На даний знак виступає один козак і один татарин. Козак виконує різні рухи - татарин мусить їх наслідувати. В певному моменті козак хапає предмет і тікає до своїх. Якщо козака не зловить у дорозі татарин, тоді козак бере його в полон. Потім зміна: татарин хапає предмет, козак його ловить. Котрий рій візьме в полон інший, той виграє. Якщо є більше, як два Рої, поділити на дві групи.

/"Збірник Гор"/

Самодіяльна Гра

КАЗКА ПРО ЛИПКУ І ЗАЖЕРЛИВУ БАБУ

Жили собі дід та баба. Вони були дуже вбогі.

От баба якось і каже:

-Ти б, старий, пішов у ліс та вирубав липку, щоб було чим протопити.

-Добре,- каже дід. Узняв сокиру та й пішов у ліс.

Приходить дід до лісу, вибрав липку. Тільки що замахнувся сокирою, щоб рубати, коли чує - липка каже людською мовою:

-Ой, не рубай мене, чоловіче добрий, я тобі в пригоді стану!- Дід з переляку і сокиру опустив. Постав, подумав та й пішов додому.

Приходить додому та й розповідає про свою пригоду. А баба й каже:

-От який же ти дурень! Піди зараз до липки та попроси конячку з вохом. Хіба ми ще не находилися з тобою?

-Та як так, то й так,- каже дід. Надів шапку та й пішов.

Приходить до липки та й каже:

-Липко, липко, казала баба, щоб ти дала конячку з возом.

-Добре,- каже липка. -Іди додому.

Приходить дід додому, а біля хати стоїть віз, і конячка біля нього прив'язана.

-Бач, старий,- каже баба, -тепер і ми люди! Ось тільки хата наша от-от завалиться. Піди, старенький, попроси ще й хату. Може, дасть.

Пішов дід до липки, попрохав і хату. "Добре,- каже липка. -Іди додому.

Приходить дід до двору і не пізнає: замість старої хати стоїть нова, гарна хата. Радіють обоє, як діти.

-А що, старий, якби ти попрохав ще худоби та птиці. Тоді, здається, вже й нічого нам не треба!

Пішов дід до липки, попросив худоби. "Добре,- каже липка.
-Іди додому".

Приходить дід і не нарадується. Повен двір худоби і птиці.

-Ну, тепер нам нічого не треба!- каже дід.

-Ні, старенький, ще піди попроси й грошей.

Пішов дід до липки і попросив грошей. "Добре,- каже липка.
-Іди додому".

Приходить дід, а баба сидить за столом і золоті гроші в
купки складає.

-От, старенький, які ми тепер багаті!- каже баба. -Але
того мало, треба ще, щоб усі люди нас боялися, бо ми ж багаті!
Піди, старий, до липки, попроси, нехай поробить так, щоб нас
усі люди боялись.

Пішов дід до липки, попрохав липку, щоб так зробила. "Добре,-
каже липка. -Іди додому".

Прийшов дід додому, а там у них позно війська та поліції,
і всі їх охороняють. Але старий і цього мало.

-Що-ж,- каже вона, -старий. Треба, щоб усі люди в собі
були наші наймити, бо чого ж нам більше хотіти - все вже у нас є.

Пішов дід до липки та й просить, щоб зробила вона так.
Довго мовчала липка. А потім каже: "Іди додому, зроблю ще зам
останнє".

Приходить дід додому, аж зирк: нічого нема, стоїть та сама
стара хата і баба коло неї.

Так їх покарала липка за те, що ненажерлива баба хотіла
всіх людей наймитами поробити.

/Українська Народна Казка/

З Природничого Записника

ПОЛИН ЗВИЧАЙНИЙ /ЧОРНОБИЛЬ/

Чорнобиль, полин звичайний, *Artemisia vulgaris*, Mugwort - це багаторічна трав'яниста рослина з родини складноцвітних (Compositae).

Вигляд

Полин звичайний - заввишки до 150 см. з міцним дерев'янистим досить грубим коренем і коротким кореневищем. Стебло сильно гіллясте, пряме, червонувате. Листки зверху зелені, зісподу сріблясті, перистороздільні /перистий - який має листя будови подібної до пера/. Суцвіття (blossom cluster) - кошикоподібні, квіти рожеві або червонуваті, трубчасті.

Де росте?

По берегах річок, на узліссях, вологих луках, по полях, біля дороги, по пустирях, як бур'ян на лісокультурних площах, по всій Україні.

Ця світлолюбна рослина має трохи гіркий смак, запах дещо бальзамічний, приємний. Цвіте: у липні-серпні.

Практичне використання.

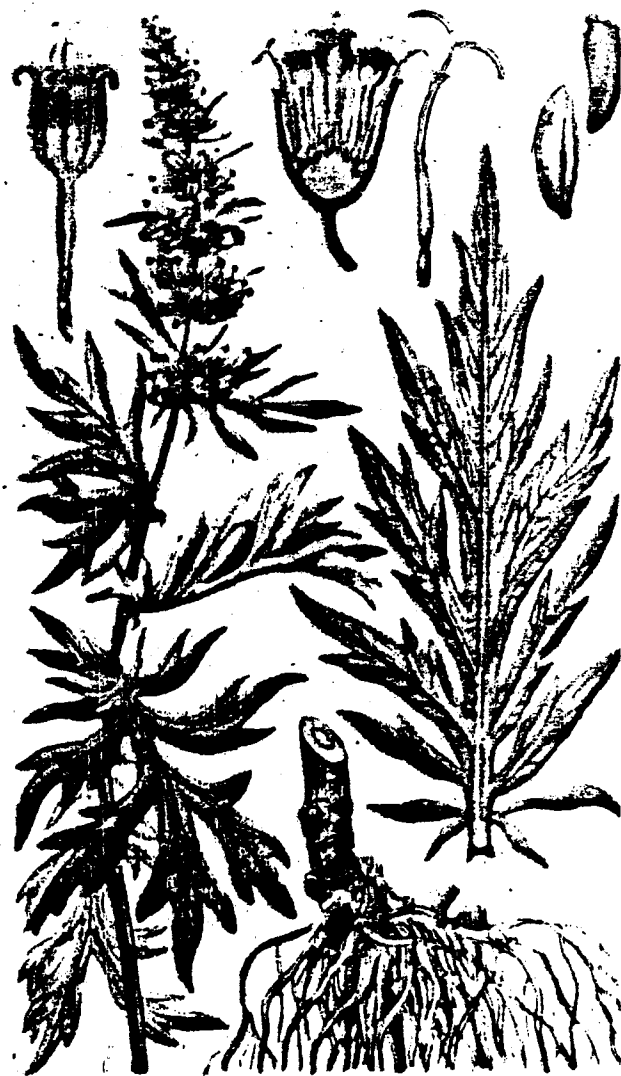
Коли збирають? Листки - до цвітіння, м'ясисті /нездерев'янілі/ бокові корені і верхівки з квітами на початку цвітіння, зрізуючи ножем.

Сушення: у затінку в добре провітрюваних приміщеннях, розкладаючи тонким шаром на папері або тканині або в сушарках при температурі 50-60 С.

Час зберігання - два роки, у сухих, добре провітрюваних приміщеннях.

Застосування: у вигляді чаю, звичайно 1 столову ложку з верхом кип'ятять 5-10 хвилин.

Чорнобиль у народній медицині застосовують як безбездіяльний засіб, а його корені при конвульсіях і коліках. Його також рекомендують для заспокоєння центральної нервової системи.

Полин звичайний (чорнобиль) - *Artemisia vulgaris* L.

В У Ж О К А Я Н Н И Й

Князь Олег умер від укусу вужа, що гніздився в черепі його улюбленого коня.

Український переказ.

У Білому Степу, що тягнеться за Києвом від Дніпра до Чорного Бору, було царство вужів. Жив там старовинний рід сірих вужів, які ніколи не кусали людей. Гніздилися вони на цвинтаріші, куди люди привозили мертвих коней та іншу домашню тварину.

Одного разу зайшов у Білий Степ вуж із чужих сторін. Шкура його була яснозеленого кольору в чорні смуги, а голова була вкрита червоними цятками, через що прозвали його Рябим.

Рябий не просив дозволу у короля вужів замешкати в Білому Степу. Гордо, мов якийсь князь, вибрав найкраще місце і поселився там у черепі якогось коня. Це не припало до вподоби сірим вужам. Вони просили короля, щоб він прогнав Рябого. Але старий король був доброго серця. Він так сказав своїм радним:

-Те, що Рябий не просив у мене дозволу залишитися у нашому царстві, означає, що ніхто його не виховав. Може це якийсь нещасний сирота, що втратив матір, тож не мав у кого навчитися ні чемности ні доброї поведінки. Я думаю залишити його тут і, коли він буде шанувати наші звичаї та порядки і мирно жити з нами, то згодом приймемо його до нашої великої родини. Коли ж ні, то проженемо його.

Радні послухали ради короля, і Рябий залишився жити в Білому Степу. Жив він осторонь від інших вужів, з ніким не заприятелював, до нікого не ходив у гості, нікому не помагав, ані не просив у нікого ласки. Він був похмурої, непривітної вдачі, але нікому не робив жадної пакости і ніхто від нього не потерпів. Так минуло кілька років. До Рябого привикли вужі і, хоч не дуже долюблювали його, проте не думали проганяти його зі своєї країни.

Одного разу в Білому Степу сталася незвичайна подія. Сам князь Олег зі своїм почотом прибув сюди. Приїхав він поглянути на кості свого улюбленого коня, за яким дуже тужив. Той кінь за молодих літ князя носив його в далекі походи на ворогів. Цар вужів дуже зрадив такій гостині. Він наказав усім вужам зібратися на горбку по середині степу і звідти тихесенько дивитися на гостей з Києва. Не прийшов на горбок тільки Рябий, але в цю хвилину вужі були такі зацікавлені гістьми, що забули про нього.

Князь оглядав степ, ідучи ним уздовж і впоперек, а слуги ішли пішки і неначе чогось шукали. Нарешті до князя прибіг старий конюший і сказав:

-Це тут! Я пізнав, бо цю яму я сам копав і закопав тут вашого коня.

Князь поїхав туди, куди показав конюший. Прибувши на місце, зійшов з коня, зупинився над ямою, де білили кістки, і сумно похитав головою.

-Ось, що залишилося з тебе, мій вірний коню! Який же нерозумний той вішун, що проповідував мені від тебе смерть. А тепер прощай, любий коню!

Сказав князь і поклав свою ногу на кінський череп. І в ту хвилину Рябий виповз із черепа і вкусив князя в ногу. Князь закричав з болю, добув з піхов меча і замахнувся на вужа. Але Рябий був спритніший від князя, він кинувся втікати, і князь устиг відрубати йому тільки хвоста.

Через кілька днів князь умер.

Сумна вістка про смерть князя Олега рознеслася по всій Україні, дізналися про неї і вужі в Білому Степу. Цар скликав до себе вужів і розповів про смерть князя.

-Це ж страшний сором для нас, - сказав він, - досі ніхто з нас не наважився вкусити ні одну людину. Хто ж посмів укусити улюбленого князя?

-Це напевно тільки Рябий зробив, - сказав начальник сторожі. Він покликав з собою кілька сильних вужів, і вони пішли до житла Рябого. Рябого не було, він зник.

Минули з того часу три місяці. В Україні все ще плакали люди за добрим князем, а вужі не переставали шукати винувника, щоб покарати його і змити зі свого роду цей злочин.

Одної ночі, коли місяць стояв уповні і світив ясно, мов удень, зчинився в Білому Степу страшний виск. Це сичав Рябий, якого нарешті знайшли у схованці. Два найсильніші вужі зв'язали його і повели до царя. Той ночі знов зібралися всі вужі. По середині стояв Рябий, він понуро поглядав на всіх.

-Так, я вкусив князя!

А коли йому показували, що зробив страшний злочин, він злобно підсміхався.

-Яку кару призначити йому? - запитав суддя.

-Вбити його! - засичали вужі.

Настала тишина, бо промовив сам король.

-Я завжди обставав за ним але тепер бачу, що цей злочинець з роду найзлючіших вужів. Вбити його - це надто мала для нього кара. Нехай він живе і мучиться на світі, нехай усі обминають

його, наче окаянного. Тому випалить йому на спині такий знак, щоб усі гидили ним.

І так сталося. Випалили на спині Рябого знак прокляття ще й покрасили його білою фарбою, що блистіла вдень і вночі. Прогнаний з Білого Степу, Рябий пішов у світ шукати притулку. Але, куди б він не зайшов, усі відверталися від нього і кричали за ним "окаянный". Не знайшов він притулку ні в степу, ні в лісі, ні під землею, ні у воді. Гидили ним і вужі і хижі звірі, птахи.

Одного дня, знесилений блуканням, голодом і холодом, підійшов він під велике місто над рікою, сів коло дороги і заснув. Дорогою надїхало кінне військо. То новий князь вертався з походу. Копита коней вбили Рябого і розстрошили його тіло так, що й сліду не соталося з нього.

За Л. Т.

О. ОЛЕСЬ

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ПТАШОК!

Коли сніг укриє поле,
І ліси, і гори, й доли,
Мерзнуть зайчики, лисички,
Мерзнуть щиглики, синички,
Мерзнуть навіть горобці,
Ці правдиві молодці.

Мерзне все на Божім світі —
І тому, кохані діти,
Як їсте, пташок згадайте,
Кожну крихітку сховайте
І ранесенько в садок
Віднесіть їх для пташок.

ЗА ПРАДІДНУ СЛАВУ!

І ЗАСЯЛА НА КИЇВСЬКИХ ГОРАХ БЛАГОДАТЬ БОЖА

Із славою й радістю прибув Володимир із царівною Ганною, священниками й іконами та військом з Корсуня на Криму до Києва. Раділи всі, а найбільше київські християни, було ж їх у городі вже чимало. Знатніші бояри й дружинники, а то й купці запрошували до себе християнських священників, щоб послухати слова Божого.

І сходилися на другий день кияни над Дніпро. Над берегом Дніпра зібралася хмара народу. Вийшов над Дніпро і Володимир з священниками. Люди повходили в ріку, матері тримали малих дітей на руках. Священники стояли на березі й читали молитви.

На небі не було ні хмаринки. Звавалося, що разом з людьми раділо й небо. І засяла на київських горах благодать Божа.

Охрестившись люди розходилися, розмовляючи про це величне свято.

Володимир на тих місцях, де стояли поганські боги, будував церкви. На горбі, де був Перун, поставив церкву св. Василя. І не тільки в Києві, церкви поставали в інших городах. Зорганізовано школу для боярських дітей.

Вісім років після охрещення Руси Володимир скінчив будову Церкви св. Богородиці. Він увійшов у церкву і молився, а по молитві сказав до митрополита:

-Даю церкві цій від усього мого майна десятю частину доходу! І від того часу ця церква звалася Десятинна.

Того самого дня справив Володимир великий бенкет, роздавав убогим багато майна. Заводив скрізь лад і порядок. З володарями сусідніх держав жив у добрих взаєминах, був мир на всіх границях просторої Руської держави.

Хвалили люди доброго князя, величали його Красним Сонечком, співці складали пісні в його честь.

І лунала слава про мудрого, могутнього та доброго володаря по всьому світу. Навіть далекі володарі старалися заприятелитися із славним українським володарем, поріднитися з ним.

За Антоном Лотоцьким

Новачський змаг

МАНДРІВКА У КРАЙ ЧИСТОТИ

/Новачки ідуть роями, але осяги обчислюється індивідуально/.

Тепер ми входимо в край чистоти. Цікаво, що ми там побачимо. Я лиш скажу вам, що сама про край цей знаю. Жили в ньому з давен-давна маленкі очайдушки. Мабуть не ті, що пишуть нам листи у хатці. Якісь інші. Колись давно, давно вони у цьому краю щасливі, тільки ж не хотіли ніколи митися, ні держати свого одягу в порядку. За це змія-цариця зачарувала їх так, що вони забули, яка річ до чого служить. Чи побачимо самих очайдушків - цього не знаю, але мабуть вони залишать нам листи. Глядіть же за ними добре!

/Листи звинені в трубку, творять ніжку гриба, мухомора. Шапочка із червоного паперу, а під грибом захований предмет, що про нього мова в листі./

1 Лист: /можна зашифрувати /"Кидати цим у шклянку. Хто потрапить?" /шифр відповідно до рівня новачок/.

Щіточка, паста та шклянка до миття зубів. Новачки із віддалі стараються вкинути щіточку та пасту до шклянки. Кому це вдасться, "той відчаровує" це місце: каже що з цими предметами справді робиться./

2 Лист: "Підкидати це на рушнику. Хто знов зловить?" Новачки по дві беруть рушник за чотири кінці, кладуть на нього мило, розгойдують та підкидають якнайвище означену кількість разів. Котра пара найбільше разів зловить мило на рушник, ця "відчаровує" /як при першому листі./

3 Лист: "На цьому можна грати." /Гребінь. Новачки пробують почерзі заграти на ньому устами через папірець. Кому найкраще це вдасться, цей "відчаровує"./

4 Лист: "Цим бавитися в мальованого". Коробка пасти до черевиків. Новачки набирають по дрібочці на палець. На дереві прибита картка паперу. Кожна старається підійти до картки та зробити "печатку" пальцем, а одночасно не допустити другої до картки. Коли одначе торкне "мальованим" пальцем другу новачку, виходить з гри./ Хто поставить печатку - "відчаровує".

5 Лист: "Це барабан". /Мидниця не поливана. Сестричка барабанить на ній якийсь марш. Хто з новачок вгадає, який це марш, той "відчаровує".

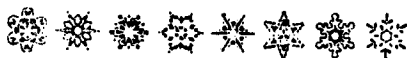
6 Лист: "Цим гратися в "подаваного". Шітка до одягу. Новачки стоять тісним колом та подають одна одній шітку. Одна в середині старається шітку "зловити". В кого зловить, той "відчаровує". Коли все відчароване, появляється очайдушок /передягнений/ та в імпровізованій промові дякує новачкам, що відчарували всю країну та обіцяє святочно, що від тепер всі очайдушки будуть все митися.

Галина ЧОРНОБИЦЬКА

І ЗАЙЧИК ЧЕКАЄ СВ. МИКОЛАЯ

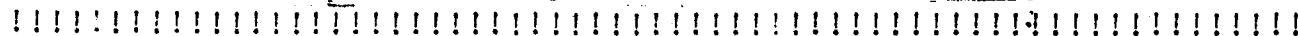
Нарікає бідний зайчик:
„Під кущем я змок.
І коли то землю вкриє
сніжний килимок?”

Вітриган свистун-шумило
вже нехай би змовк:
я за шумом не почую,
як підійде вовк.

Слава Богу! Два дні падав
білий пух-сніжок.

Буде йти Святий Микола
в місто до діток,
він побачить попід лісом
мій малий слідок,
то й мені морквину кине
і смачний листок.”

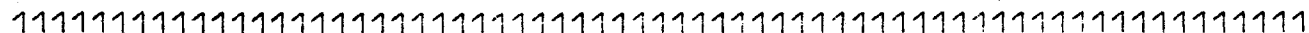

Ніна Мудрик-Мриц

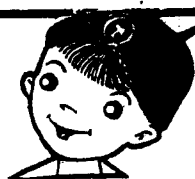
С Н І Г

Хто ж це, хто ж це вулицями
Нині вранці біг,
Хто розсипав докоला
Білий, білий сніг?

То Зима гуляла містом
В шубі сніговій,
А за нею біг холодний
Вітер-буревій.

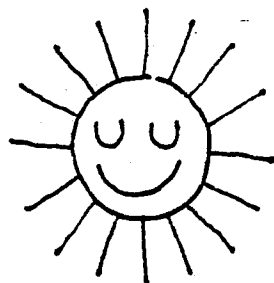
Закликайте Ваших друзів
і приятелів
передплачувати "ГОТУЙСЬ"

ОРЛЯЧА

ВЗВАГА

КАЛІФ І КАЛІФОРНІЯ

Братчик розповідає новакам, що колись у державі арабів вся влада була в руках каліфа, який був неначе королем і найбільшим достойником мохаммеданської віри. Левко шось рисує й не слухає братчика. Братчик побачив це і питає левка:

-У яким краю панували каліфи?

-У Каліфорнії!- відповів Левко.

ж ж ж

ЗВІДКИ КРІТ ЗНАЄ?

Братчик розказує новакам про крота.

-Кріт з"їдає щодня стільки їжі, скільки сам важить.

Івасик питає: -А звідки кріт знає, скільки він важить?

/За "Веселкою"/

ж ж ж

ЧОГО ІТИ ДО ШКОЛИ?

Маленький Михась прийшов зі школи та сказав мамі:

-Не піду більше до школи, бо читати й писати я не вмію, а розмовляти у школі не можна.

ж ж ж

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: II стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки."

ДОРОГА СОРОКО!

Я хочу запросити одного братчика піти зі мною в кіно. Я хочу знати: чи я маю заплатити за свій квиток, а він за свій?

Сестричка Маруся

ДОРОГА МАРУСЮ!

Якщо Ти когось просиш, то ти повинна заплатити за обидва квитки. Найкраще придбати їх заздалегідь.

Сорока

ж ж ж

ДОРОГА СОРОКО!

Цього року я починаю вести новий рій новаків. Чи сходини все треба починати збіркою в лаві й звітом?

Братчик Ярکو

ДОРОГИЙ ЯРКУ!

Ні, бо це юнацький спосіб, а не новацький. В УПН сходини традиційно починають збіркою в крузі, привітанням братчика /новацьким кличем "Готуйсь!" / і ройовим обрядом.

Сорока

ж ж ж

ДОРОГА СОРОКО!

Сестрички не хочуть танцювати зі мною на вечірці, кажучи, що я за малий. А мені вже 14 років!

Братчик Маркіян

ДОРОГИЙ МАРКІЯНЕ!

Зачекай терпеливо до вечірки наступного року, а тоді їхнє наставлення до Тебе напевно зміниться!

Сорока

ж ж ж